



ADAY ÖĞRETMENLERİN SINIF YÖNETİMİ YETERLİLİKLERİNE İLİŞKİN ALGILARI*

*Necmi GÖKYER***

Fulya ÖZER

ÖZET

Bu araştırmanın amacı; aday öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterliklerine ilişkin algılarını tespit etmektir. Araştırma 2012 Şubat döneminde Elazığ il Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı merkez ve diğer ilçelerdeki resmi ilkokul/ortaokul ve liselere atanan ve en az bir en fazla iki yıl görev yapan öğretmenler üzerinde yürütülmüştür. Araştırma tarama modelindedir. Bu amaçla araştırma kapsamında geliştirilen "Aday Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Yeterlikleri" (AÖSY) Ölçeği kullanılmıştır. Aday öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterlilik algılarını belirlemek üzere 54 maddelik beşli likert tipi dereceleme veri toplama aracı oluşturulmuştur. Güvenirlik çalışmaları 200 öğretmenden toplanan veriler üzerinden yapılmıştır. Açıklayıcı faktör analizi sonrası faktör yük değerleri .35'in altında kalan 38 madde ölçek geliştirme çalışmaları sırasında çıkarılmış ve ölçekte geriye 16 madde kalmıştır. Araştırmanın çalışma evrenini 2012-2013 öğretim yılında Elazığ il ve ilçe sınırları içinde yer alan tüm ilkokul ortaokul ve liselerde görev yapan 484 kadrolu aday öğretmen oluşturmaktadır. Öğretmen adaylarının görüşlerinin cinsiyet, mezun olduğu fakülte, çalıştıkları yer ve okul türü değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını saptamak amacıyla bağımsız örneklem için t-testi, tek yönlü varyans analizi ve Kruskal Wallis H-Testi yapılmıştır. Gözlenen anlamlı farkların hangi gruplar arasında ortaya çıktığını belirlemek için Post Hoc testlerinden LSD yapılmıştır. Bulgulara göre, aday öğretmenler kendilerini, ölçeğin "sınıfta ilişki yönetimi" faktöründe diğer faktörlere göre daha yeterli görürken, "öğretimin yönetimi", "öğrenciyi/çevreyi tanıma" faktörlerinde ve ölçeğin tamamında ise daha az yeterli görmektedirler. Sosyal bilimler ve fen bilimleri branşlarındaki aday öğretmenlerin algıları arasındaki fark, görsel sanatlar branşındaki aday öğretmenlerin lehine gözlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Aday öğretmen, sınıf yönetimi, yeterlik

* Bu çalışma yüksek lisans tezinden türetilmiştir.

Bu makale Crosscheck sistemi tarafından taranmış ve bu sistem sonuçlarına göre orijinal bir makale olduğu tespit edilmiştir.

** Yrd. Doç. Dr. Fırat Üni. Eğitim Fak. Eğt. Bil. Böl. Eğt. Yön. Tef. Pla. Eko. Anabilim Dalı, El-mek: ncmgokyer@hotmail.com



THE PERCEPTION OF CANDIDATE TEACHERS RELATED TO COMPETENCIES IN CLASSROOM MANAGEMENT

ABSTRACT

The aim of this study is to gauge the opinions of candidate teachers to the classroom management. The study has been conducted on the candidate teachers, assigned in Feb, 2012 carrying out their missions varying from one year to two years in state schools in the countryside or Elazığ city center subordinated to MEM (National Education Directorate). The thesis also serves as a literature review on the subject. Is study has been conducted according to the Relational Scanning Model. Throughout the research the “Competencies of Candidate Teachers in Classroom Management” (CCTCM) scale has been used. A questionnaire built up with likert scale consisting of 54 items has been formed to assess the perception of the competencies of candidate teachers by the candidate teachers themselves. The reliability test was carried out on data collected from a total of 200 teachers. After the exploratory factor analysis, the 38 items which had a factor ratio below .35 has been casted out in the development phase and 16 items were left at the end of the process. There are a total of 484 candidate teachers teaching in all type of state schools including primary secondary ad high school in Elazığ. To detect if there is any correlation between the perception of the candidate teachers and their gender, the faculty which they graduated and the type of the school; a one-way variance analysis and Kruskal Wallis H-Test has been carried out. To determine the groups where significant differences have been detected, LSD test has been carried out (one of Post Hoc tests).

According to the findings "Candidate Teachers' Classroom Management Competencies of" scale was found to be composed of three factors "relationship management in the classroom", "education management" and "student / environment recognition". The disparity between the perceptions of the candidate teachers who have graduated from Social Science related and Natural Science related areas seems to have been in the favor of teachers who have graduate from Visual Art related areas.

Key Words: Candidate teacher, Classroom management, Competencies

GİRİŞ

Genel yeterlikler ve alan yeterlikleri öğretmen yeterliklerinin iki önemli bileşenini oluşturmaktadır. Atanma şansını yakalamış olan stajyer öğretmenlerin yetkin ve ilgili rehberlerin (mentör) desteğine ihtiyacı vardır. Öğretmenlik büyük ölçüde gerçek sınıf ortamında deneyim kazanmaya dayalı bir meslektir (MEB, 2013:26-29). MEB'e (2002) göre yeterlilik kavramı, bir işi veya görevi yapabilme gücü demektir. Öğretmen yeterliliği ise öğretmenin her bir ana görev kapsamında, işlem karakterinde, kendi içinde bütünlüğü olan, meslek içinde tekrarlanan, daha alt işlem basamaklarına ayrılabilen, başkalarıyla bir araya gelerek farklı görevlerin yapılmasını sağlayan, süresi tam olarak belirlenmese de dakikalarla sınırlı bir zaman diliminde yapılabilen,

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 9/2 Winter 2014*



gerektiğinde bir başkasına devredilebilir nitelikte olan alt görevleri anlatacak şekilde belirlenmiştir. Her meslek kendine özgü yeterlilikleri gerektirir. Öğretmenlik mesleği de 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nda özel uzmanlık bilgisi gerektiren bir meslek olarak tanımlanmıştır.

Eğitim öğretimde verimliliğin en temel belirleyicisi öğretmenin niteliği ya da kalitesidir. Düşük nitelikli eğitim öğretimin toplumsal maliyeti, getirilerinden çok daha fazladır ve bu sebeple her sınıfta en nitelikli öğretmenin öğrenci ile buluşması bilimsel ve politik öncelik olmalıdır. Öğretmenlerin nitelikli bir şekilde yetiştirilmesi; hizmet öncesinde alınan eğitimle, mesleki yeterliliklerle ilişkilendirilmesine bağlıdır (MEB, 2013:16-20). Öğretmen, Millî Eğitim Sistemin merkezinde yer almaktadır. Eğitimin temel taşıdır. Eğitimde yakın ve uzak hedeflerin gerçekleşmesi, büyük oranda öğretmenin eğitim öğretim sürecindeki yeterliliğine ve performansına bağlıdır (Baloğlu, 2001; Akt: Kahyaoğlu ve Yangın, 2007: 74).

Aday öğretmen, Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi veya özel bir eğitim kurumuna ataması yapılmış ve mesleğe başlamış, ancak asaletini almamış öğretmendir. Adaylığı süresince öğretmen, deneyimli bir öğretmeni izlemekle yükümlüdür. Ancak, öğretmen açığı nedeniyle her yıl çok sayıda stajyer öğretmene sınıf verilmektedir (Duran, Sezgin, Çoban, 2011: 467). Adaylık eğitimi, öğretmenin örgütsel aidiyetini, mesleğine bağlılığını ve uyum sağlama sürecinin sağlıklı olarak gerçekleşmesini sağlayıcı en kritik dönemdir. Bu sebeple öğretmenlerin mesleği benimsemelerinde ve sosyalleşmelerinde adaylık dönemi önemli bir aşamadır (Balcı, 2003; Hoy ve Woolfolk, 1990; Akt: Duran ve diğerleri, 2011:466). Bu dönemde öğretmenler, gelecekteki başarılarının temelini şekillendirecek beceri ve alışkanlıkları kazanmaya başlarlar. Bu geçiş döneminde pek çok öğretmenin mesleğine ilişkin bakış açısı şekillenmeye başlar. Bu dönemde aday öğretmenin mesleğine ve çalışma ortamına ilişkin olumlu bir bakış kazanabilmesi ve uygulamaya ilişkin temel yeterlikleri edinebilmesi adaylık eğitiminin etkililiğine bağlıdır (Balcı, 2003).

Aday öğretmenin kuruma ve öğretmenlik mesleğine daha kolay uyum sağlaması amacıyla yapılan adaylık eğitimi aslında öğretmen eğitiminin önemli bir kesitini oluşturmaktadır. Çünkü bu eğitimle, aday öğretmenin hizmet öncesi eğitiminde öğrendiklerinin üstüne öğretim ilke ve yöntemleri, ders araç ve gereçleri, planlama, rehberlik, ölçme ve değerlendirme, öğretmenlik mesleğine ilişkin yönetmelik ve yasalar, özlük hakları gibi konularda ek bilgi, beceri ve tutumlar kazandırılmakta ve aynı zamanda bunların uygulaması da yaptırılmaktadır. Bu açıdan adaylık eğitimi, hizmet öncesi öğretmen eğitiminin bir devamı niteliğini taşımaktadır (Ataklı, 1992; Hacıoğlu, 1991; Özönay, 2004; Poyraz, 2007; Akt: Duran ve diğerleri, 2011:467).

Öğrenmeyi kılavuzlayan ve sağlayan kişi öğretmendir. Öğrenme, öğrencinin öğrenme yaşantıları sonucu meydana gelen, kendisi tarafından elde edilen bir sonuçtur. Öğretmenin görevi, çeşitli öğretim yöntem ve tekniklerinden yararlanarak öğrenme yaşantıları düzenlemek ve istendik davranışların öğrenci tarafından kazanılıp kazanılmadığını değerlendirmektir (Fidan ve Erden, 1994:76). Ancak, öğretmenin görevi sadece öğretmek değildir. Öğretmenin öğrencilerin öğrenme ihtiyaçlarını karşılamasının yanında sınıf yönetimi görevi de vardır. Sosyal bir sistem olan sınıfın organizasyonu ve yönetimi öğretmenin sorumluluk alanı içine girmektedir. Öğrencinin başarısında öğretimle sınıf yönetimi arasında birbirini tamamlayan bir ilişki olduğu görülür. Buradan hareketle öğretmenin mesleki yeterlilik bilgisi; öğretim yöntemlerine yönelik yeterlik bilgisi ve sınıf yönetimine yönelik yeterlilik bilgisi ile ilgilidir (Arı ve Saban, 2000).

Etkili sınıf yönetimi öğretmenlerin en temel görevleri arasında yer alır. Öğretmenlerin sınıf içerisindeki tutumları, öğrencilerin başarısında belirleyici bir etkiye sahiptir (Marzano ve Marzano, 2003:1). Sınıf yönetimi, düzenli ve güvenli öğrenme ortamını oluşturan öğretmen davranışları ile sınıfın düzenini sağlayan tüm etkenlerin yapılandırılması ve etkileşim içinde takım ruhuyla yönetilebilmesidir (Karip, 2002; Cafoğlu, 2007:7). Sınıfta gerçekleştirilmek istenilen öğrenme-

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 9/2 Winter 2014



öğretme etkinliği zahmetli ve oldukça karmaşık bir süreçtir. Bu süreçte sınıfın öğretime hazırlanması, sınıf kurallarının öğrencilerle birlikte belirlenmesi ve benimsetilmesi, öğretime ayrılan zamanın uygun şekilde kullanılması, öğrenme motivasyonunun sağlanması, öğrencilerin etkinliklere aktif olarak katılması ve öğrencilerin uygun davranışlar sergilemeleri öğrenmenin sınıf yönetimindeki başarısına bağlı olmaktadır (Akın, 2011:6).

Günümüzde iyi bir öğretmenin sahip olması gereken önemli niteliklerden biri de sınıf yönetimi alanında yeterli olmasıdır. Öğretmenin sınıf yönetiminde alacağı kararların etkisi çok fazladır. Öğretmenin sınıf yönetimine yönelik alacağı kararlar, onun sınıf yönetimi yeterlikleri ile ilgilidir (Demirtaş ve Kahveci, 2010:21). Türkiye’de sınıf yönetimi ile ilgili araştırma sonuçları incelendiğinde öğretmenlerin sınıf yönetiminin birçok boyutunda yetersiz oldukları görülmektedir (Şentürk ve Oral, 2008:11). Ancak, Türkiye’de, öğretmenlerin önemli bir bölümünün sınıf yönetimi konusunda kendi deneyimlerinden çıkardıkları dersler çerçevesinde yeterlik kazandıkları, bir başka deyişle sınıf yönetimi alanındaki becerilerini sınama-yanılma yoluyla edindikleri bilinmektedir (Türnüklü, 2000:449-466). Araştırmalarda, öğretmen adayları meslekî anlamda en çok hangi konularda yardıma gereksinim duyarlar konusunda sıklıkla rastlanmakta ve öğretimin plânlanması, sınıf içi disiplinin sağlanması, öğretimin değerlendirilmesi, öğretim materyalinin seçilmesi ve öğretim teknikleri konuları ön plâna çıkmaktadır (Lemlech, 1995).

Brophy’ye (1988; Akt: Çubukçu ve Girmen,2008: 125) göre sınıf yönetimi, öğretmenlerin sadece, sınıf ortamında öğrencilerin olumsuz davranışları karşısında bunları en aza indirmeye çalışmaları, bunun için öğrencileri işbirliği halinde çalışmalara yönlendirmeleri, olumsuz davranışlara etkili bir biçimde müdahale etmeleri şeklinde değil de, aynı zamanda öğrenme-öğretme sürecinde tüm akademik yeteneklere yer verilmesi, öğrencilerin etkinliklere maksimum düzeyde katılmalarını sağlayacak şekilde düzenlenmesidir. Brophy’nin tanımına göre, sınıf yönetimi beş beceriyi kapsamaktadır:

1. Sınıf yönetimi, pozitif öğretmen-öğrenci ilişkisi ve akran ilişkilerini oluşturmaya dayalı olmalıdır.
2. Sınıf yönetimi, öğrencilerin bireysel gereksinimlerini dikkate almalıdır.
3. Etkili bir sınıf yönetimi, grup olarak sınıfın ve bireysel olarak öğrencilerin akademik gereksinimlerine yanıt vererek, üst düzeyde öğrenmeyi kolaylaştıracak öğretim yöntemlerini kullanmayı gerektirir.
4. Sınıf yönetimi, davranış kurallarını oluşturma ve geliştirmeye öğrenciyi katmayı, ayrıca, organizasyon ve grup yönetimi ile ilgili teknikleri kullanmayı gerektirir.
5. Sınıf yönetimi, öğrencilerin istenmeyen davranışlarını düzeltme ve değerlendirme (gözden geçirme) kapsamında öğrenciye rehberlik etmeyi gerektirir (Jones ve Jones, 2004).

Öğretmenin, sınıf yönetiminde gerekli başarıyı sağlayabilmesi, bu konulardaki yeterliliğine bağlıdır. Sınıf yönetimi, öğretimi planlama, strateji-yöntem-teknik ve organize etme, çevreyi düzenleme, öğrenci gelişimini gözleme, potansiyel ortaya çıkabilecek problemleri fark etmedir (Lemlech, 1979; Akt: Çubukçu ve Girmen, 2008:125). Öğretmenlik mesleğine yeni başlayan bir öğretmenin hizmet öncesinde aldığı eğitim ağırlıklı olarak teorik düzeyde gerçekleşmektedir. Oysa öğretmenlik, teorik bilgi birikiminin yanında uygulamaya dayalı deneyim ve yaşantı ile bir bütünlük gösteren; sanatsal, sosyal ve liderlik boyutları ağırlıkta olan bir meslektir. Bu bakımdan, mesleğe yeni başlayan öğretmenlerin ilk yılını ifade eden adaylık süreci uygulamaya dayalı etkin ve işlevsel bir planlama ile yeterli deneyim ve beceri kazandıracak nitelikte olmalıdır (Ekinci, 2010:65).

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 9/2 Winter 2014



Şentürk ve Oral'a (2008:1) göre geleneksel olarak eğitim sistemimizde sınıf yönetiminin bir disiplin sağlama etkinliği olarak görüldüğü söylenebilir. Bu nedenle yapılan araştırmalar daha çok sınıf yönetiminin davranış düzenlemeleri ve insan ilişkileri boyutlarıyla ilgilidir. Fiziksel düzenlemeler, zamanın etkili kullanımı ve plan-program etkinlikleri boyutlarındaki araştırmaların çok az olduğu görülmektedir. Diğer taraftan sınıf yönetimi araştırmaları genellikle ilköğretim düzeyinde yoğunlaşmış, ortaöğretim ve yükseköğretim düzeyinde daha az yapılmıştır. Bu çalışma hem sınıf yönetiminin tüm boyutlarını kapsamakta hem de ilkökul ortaokul ve liseleri kapsamaktadır.

Aday Memurların Yetiştirilmelerine İlişkin Yönetmelikte (MEB, 1995) aday öğretmen (memur), "temel, hazırlayıcı ve uygulamalı eğitimlere tabi tutulmak üzere, Bakanlık merkez ve taşra teşkilatındaki görevlere ilk defa devlet memuru olarak atananlar"; adaylık eğitimi ise, "aday memurların yetiştirilmesi amacıyla düzenlenen temel, hazırlayıcı ve uygulamalı eğitim devrelerini içine alan eğitim" olarak tanımlanmıştır. Bu dönemde öğretmenler, gelecekteki başarılarının temelini şekillendirecek beceri ve alışkanlıkları kazanmaya başlarlar. Bu geçiş döneminde pek çok öğretmenin mesleğine ilişkin bakış açısı şekillenmeye başlar. Bu dönemde aday öğretmenin mesleğine ve çalışma ortamına ilişkin olumlu bir bakış kazanabilmesi ve uygulamaya ilişkin temel yeterlikleri edinebilmesi adaylık eğitiminin etkililiğine bağlıdır.

Aday öğretmenlik çalışmaları, yeni mezun öğretmenlerin rollerini geliştiren ve öğretim uygulamaları ile birleştirilmesi gereken etkinliklerdir. Bu çalışmalar bir yandan mezunları izlemede, mesleğe uyumu kolaylaştırmada, öğretmen eğitimi programını değerlendirmede, öğretimin niteliğini artırmada etkili olurken diğer yandan önceki aşamalarda kazandırılan yeterlikleri geliştirme olanağı sağlama, öğretim stratejileri ve program geliştirme, mesleki sezgi ve yargılama gücünü geliştirme gibi yeterlikler kazandırır (Hacıoğlu, 1991: 220). Adaylık döneminde atanan bir veya bir kaç danışmanla, aday öğretmene meslek öncesi eğitimin niteliği ne olursa olsun, uygulamada karşılaşacağı sorunlarda yardım etme amaçlanmaktadır. Ayrıca eğitim sırasında eksik kalan bilgi, beceri, alışkanlık ve tutumlar bu dönemde kısmen de olsa giderilebilmektedir (Köymen, 1991:90). Öğretmenlik mesleğinde ilk yıl, meslek yaşamının en kritik dönemini oluşturmaktadır. İlk yıl öğretmenlerin akademik destek ve yardıma en çok gereksinme duydukları bir dönemdir (Özdemir ve Yalın, 2000: 19).

Kavcar'a (1982:197) göre, "bir eğitim sisteminin başarısı, sistemi işletecek olan öğretmenlerin nitelik ve niceliğine bağlıdır". Ayrıca bu konuda Sezgin (2002:6)' de "öğretmenin niteliği ile eğitim sisteminin ürünü olan yetiştirdiği insanın niteliği arasında olumlu ve yüksek bir ilişki vardır" ifadesini kullanmaktadır. Öğretmen, öğrenmeyi kılavuzlayan ve sağlayan kişidir. Öğrenme, öğrencinin kendisi tarafından elde edilen bir sonuçtur ve öğrenme yaşantılar sonucunda meydana gelir. Öğretmenin görevi, çeşitli öğretim yöntem ve tekniklerinden yararlanarak öğrenme yaşantıları düzenlemek ve istendik davranışların öğrenci tarafından kazanılıp kazanılmadığını değerlendirmektir. Ancak, öğretmenin görevi sadece öğretmek değildir. Öğretmenin öğrencilerin öğrenme ihtiyaçlarını karşılamasının yanında sınıf yönetimi görevi de vardır. Sosyal bir sistem olan sınıfın organizasyonu ve yönetimi öğretmenin sorumluluk alanı içine girmektedir. Öğrencinin başarısında öğretimle sınıf yönetimi arasında birbirini tamamlayan bir ilişki olduğu görülür. Buradan hareketle öğretmenin öğretmenlik mesleki yeterlilik bilgisi; öğretim yöntemlerine yönelik yeterlik ve sınıf yönetimine yönelik yeterlilik ile ilgilidir.

Gökçe (1999), ilköğretim öğretmenlerinin yeterliklerini on bir başlık altında incelemiştir. Bunlar; çocuk gelişimi konusundaki bilgileri, sınıf içinde etkili iletişim kurabilme, öğretim yöntemleri, okuma öğretimi, yazma öğretimi, matematik öğretimi, sınıf yönetimi, öğrenci başarısını değerlendirme, okul-aile işbirliğini sağlama, program geliştirme ve değerlendirme, mesleki ve kişisel özelliklere ilişkin yeterlikleri içermektedir.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 9/2 Winter 2014



Araştırmada, aday öğretmenlerin sınıf yönetimi boyutlarında, hangi konularda kendilerini yeterli gördükleri, hangi konularda yeterli görmedikleri, sorusuna yanıt aranmaya çalışılmıştır.

Araştırmanın amacı

Araştırmanın genel amacı, aday öğretmenlerin öğrenme-öğretme sürecinde sınıf yönetimi alanındaki yeterliklerine ilişkin algılarının belirlenmesidir. Bu genel amaca dayalı olarak aşağıdaki alt amaçlar belirlenmiştir.

1.İlkokul/ortaokul ve liselerde görev yapan aday öğretmenlerin, sınıf yönetimi yeterliklerine ilişkin algıları faktörler düzeyinde nedir ve farklılık göstermekte midir?

2.Aday öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterliklerine yönelik algıları arasında cinsiyet değişkenine göre anlamlı fark var mıdır?

3.Aday öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterliklerine yönelik algıları arasında branş değişkenine göre anlamlı fark var mıdır?

4.Aday öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterliklerine yönelik algıları arasında mezun oldukları fakülte değişkenine göre anlamlı fark var mıdır?

5.Aday öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterliklerine yönelik algıları arasında görev yaptıkları okul değişkenine göre anlamlı fark var mıdır?

6.Aday öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterliklerine yönelik algıları arasında çalıştıkları yer değişkenine göre anlamlı fark var mıdır?

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, kapsadığı evren ve örneklem, veri toplama aracı, verilerin toplanması, analizi ve analiz aşamasında kullanılan istatistiksel işlemler üzerinde durulmuştur.

Araştırmanın Modeli

Aday öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterliliklerine ilişkin algılarını ölçmeyi amaçlayan bu araştırmanın yürütülmesinde tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Tarama modelinde, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak için, evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde tarama yapılmaktadır (Karasar, 2003).

Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın ölçek geliştirme çalışmaları, 2012 Şubat döneminde, Elazığ ili merkez ilçe ve diğer ilçelerdeki ilkokul/ortaokul ve liselere atanan 484 aday öğretmenden, en az bir en fazla iki yıl görev yapanlar arasından rastgele seçilen 200 katılımcı üzerinde yürütülmüştür. Araştırmanın veri toplama sürecinde ise, aynı evrenden ölçek geliştirme sürecinde görüşlerine başvurulmayan 262 aday öğretmene ölçek uygulanmıştır (bunların dışında 22 aday öğretmenin araştırmanın başlangıcında nitel görüşme formu yoluyla görüşleri alınmıştır). Ancak bazı aday öğretmenlerin atamalarının başka illere yapılmasından dolayı 254 aday öğretmen tarafından doldurulan ölçekler değerlendirmeye alınmıştır. Ölçeğin geri dönüş oranı $254/262=96\%$ 'dir. Aday öğretmenlere ilişkin bazı bilgiler Tablo 1'de verilmiştir.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 9/2 Winter 2014



Tablo 1. Aday Öğretmenlere İlişkin Bazı Bilgiler

DEĞİŞKENLER		%
Cinsiyet	Erkek	38,6
	Kadın	61,4
Branş	Sosyal Bilimler	65,4
	Fen Bilimleri	20,9
	Görsel Sanatlar	13,8
Çalıştığınız Yer	İl Merkezi	30,3
	İlçe Merkezi	35,8
	Köy	33,9
Mezun olunan Fakülte	Eğitim Fakültesi	68,1
	Fen Fakültesi	8,6
	İnsani ve Sosyal Bilimler Fakültesi	13,8
	Diğer	9,4
	İlkokul	18,9
Görev Yaptığı Okul	Ortaokul	54,7
	Lise	26,4
Toplam		100,0

Araştırmaya katılan aday öğretmenlerin %38,6'sı erkek, %61,4'ü kadındır. Aday öğretmenlerin %65,4'ü sosyal bilimler, % 20,9'u fen bilimleri ve %13,8'i de görsel sanatlar branşındadır. %68,1'i eğitim fakültesi, %8,6'sı fen fakültesi, %13,8'i insani ve sosyal bilimler fakültesi ve %9,4'ü de diğer (Teknik eğitim, AÖF, aile ekonomisi, ziraat, ilahiyat, eğitim ön lisans, işletme, konservatuar, teknoloji eğitimi, mühendislik, veterinerlik, eğitim enstitüsü) fakülteler mezunudur. Aday öğretmenlerin %18,9'u ilkokulda, %54,7'si ortaokulda ve %26,4'ü de lisede görev yapmaktadır.

Veri Toplama Aracı

Bu araştırmada kullanılan ölçeğin geliştirilmesinde; sınıf yönetimi konusu ile ilgili kaynaklar incelenmiş, öğretmenlerin sahip olması gereken davranışlar listelenmiştir. Bu arada 22 aday öğretmene açık uçlu sorular yöneltilmiş sorulara kompozisyon şeklinde cevap vermeleri sağlanmıştır. Soruların cevaplarına göre ve araştırmacı tarafından ilgili alan yazın taraması sonrasında oluşturulan “aday öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterlikleri” adlı veri toplama aracı, Eğitim Yönetimi, Teftişi Planlaması ve Ekonomisi Anabilim Dalı'nda görev yapan 3 öğretim üyesinin görüşlerine göre yapılandırılmıştır. Ölçeğin, dilbilgisi, imla ve yazım kurallarına uygun olup olmadığının tespiti için de Fırat Üniversitesi'nde Türkçe Bölümünde görev yapan bir öğretim üyesinin görüşlerine başvurulmuştur.

Alan yazın taraması sonucunda 54 maddeden oluşan veri toplama aracının geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları 200 öğretmenden toplanan veriler üzerinden yapılmıştır. Açıklayıcı faktör analizi sonrası faktör yük değerleri .35'in altında kalan 32 madde ölçek geliştirme çalışmaları sırasında çıkarılmış ve ölçekte geriye 22 madde kalmıştır. Elde edilen verilerin açıklayıcı faktör analizine uygun olduğu (Kaiser Mayer Olkin=.865, Bartlett's Test of Sphericity/ $\chi^2=957,445$; SD=120; p=.000) belirlendikten sonra, veriler temel bileşenler analizi yöntemine göre, açıklayıcı faktör analizi çözümlenmesine tabi tutulmuştur.

Açıklayıcı faktör analizi sonucunda, ilgili alan yazına dayalı olarak yapılan sınıflama sonucu ölçeğin üç faktörlü olduğu belirlenmiştir. Üç faktörlü yapıyı ölçen toplam varyansın 51,016

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 9/2 Winter 2014



olduğu görülmüştür. Bu boyutlar şunlardır: “Sınıfta ilişki yönetimi” (6 madde), “öğretimin yönetimi” (6 madde) ve “öğrenciyi/çevreyi tanıma” (4 madde). İkinci bölümde yer alan maddeler verilen cevaplar, 5’li likert tipi ölçeğe göre, olumludan olumsuzu doğru 5, 4, 3, 2 ve 1 şeklinde verilmiştir. Veri toplama aracına verilen cevaplar “tamamen katılıyorum=5”, “katılıyorum=4”, “kararsızım=3”, “katılmıyorum=2” ve “hiç katılmıyorum=1” şeklinde değerlendirilmiş ve yorumlanması da bu yönde yapılmıştır. Maddelere katılma derecelerine ilişkin belirlenen puan aralıkları ise şöyle belirlenmiştir: Tamamen Katılıyorum: 4.21-5.00, Katılıyorum: 3.41-4.20, Kısmen Katılıyorum: 2.61-3.40, Katılmıyorum: 1.81-2.60, Hiç Katılmıyorum: 1.00-1.80.

Açımlayıcı Faktör Analizi, araştırmacının ölçme aracının ölçtüğü faktörlerin sayısı hakkında bir bilgisinin olmadığı, belli bir hipotezi sınamak yerine, ölçme aracıyla ölçülen faktörlerin doğası hakkında bir bilgi edinmeye çalıştığı inceleme türüdür (Tabachnick ve Fidell, 2001). Açımlayıcı Faktör Analizi (AFA), değişken azaltma ve anlamlı kavramsal yapılara ulaşmayı amaçlayan, uygulamada en yaygın olarak kullanılan, görel olarak yorumlanması kolay olan ve faktör analizi içinde yer alan çok değişkenli bir istatistik olduğu için tercih edilmiştir (Büyüköztürk, 2002:117).

Araştırma kapsamında geliştirilen “Aday Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Yeterlikleri” (AÖSYY) adlı ölçek iki bölümden oluşmaktadır. Kişisel bilgilerle ilgili birinci bölümde; araştırmaya katılan bireylerin cinsiyetlerini, branşlarını, mezun oldukları fakültelerini, görev yaptıkları okullarını ve çalıştıkları yerleri belirlemeye yönelik beş madde yer almaktadır. İkinci bölümde ise üç boyutta toplam 16 madde yer almıştır. Ölçeğin son halini oluşturan 16 maddelik açımlayıcı faktör analizi sonuçları Tablo 2’deki gibidir.

Tablo 2. Aday Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Yeterlikleri Adlı Ölçeğin Faktör Yapısı ve Madde Faktör Yükleri

Madde No	Faktörler ve Madde Faktör Yükleri		
	F1	F2	F3
Aday Öğretmenler			
29.Sorduğum soruya öğrencinin cevap verebilmesi için makul bir süre (3-10 sn) vermede yeterli olduğumu düşünüyorum.	,637		
41. Öğrencileri sabırla dinlemede ve onlara anlayış göstermede yeterli olduğumu düşünüyorum.	,628		
46. Öğrencilerin öz disiplin, öz motivasyon oluşturabilmeleri için sabırlı ve dürüst davranmada yeterli olduğumu düşünüyorum.	,695		
47. Öğrencilerin kendilerini ifade edebilmelerine imkân veren güvenli ve demokratik bir sınıf atmosferi oluşturmada yeterli olduğumu düşünüyorum.	,739		
50. Öğrenciye karşı empatik davranışlar göstermede yeterli olduğumu düşünüyorum.	,678		
51. Jest ve mimiklerimi etkili kullanmada yeterli olduğumu düşünüyorum.	,609		
9.Öğrencilerin ilgi, istek ve gereksinmelerini dikkate alarak dersi işlemede yeterli olduğumu düşünüyorum.		,499	
13.Çeşitli öğretim stratejilerinden, yöntem ve tekniklerden öğretimde yararlanmada yeterli olduğumu düşünüyorum.		,753	

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 9/2 Winter 2014



15.Dersleri, kazanıma uygun materyal ve öğretim teknolojilerini kullanarak işlemede yeterli olduğumu düşünüyorum.		,724	
27.Öğrencilerin kendilerini zihinsel ve ruhsal olarak derse hazır hissetmelerini sağlamada yeterli olduğumu düşünüyorum.		,600	
48. Öğretim sürecinde sınıftaki istenmeyen öğrenci davranışlarını engellemek için uygun olan sınıf yönetim modellerini kullanmada yeterli olduğumu düşünüyorum.		,666	
49. Sınıftaki öğrenci davranışlarının sonuçlarını değerlendirip hatalı olanları düzeltmede yeterli olduğumu düşünüyorum.		,617	
4.Sınıfın oturma düzenini, öğrencilerin isteklerini de göz önüne alarak sağlamada yeterli olduğumu düşünüyorum.	7		,67
34.Öğrencilerin aileleriyle etkin biçimde iletişim kurarak öğrencileri her yönüyle tanıyıp rehberlik yapmada yeterli olduğumu düşünüyorum.	2		,66
35.Çevrenin okuldan ve öğretmenden ne beklediğini araştırmada yeterli olduğumu düşünüyorum.	2		,69
37. Sınıf tartışmalarında ve eleştirilerde kırıkcı olmamaya dikkat etmede yeterli olduğumu düşünüyorum.	1		,50
Faktör Özdeğerleri	5,229	1,839	1,095
Açıklanan Varyans	32,680	11,495	6,842
Toplam Açıklanan Varyans %	32,680	44,175	51,016
KMO Yeterlilik Ölçütü	,865		
Bartlett's Testi $X^2=657,445$; $SD=120$; $p=,000$			
Faktörlerin Cronbach's Alpha Katsayısı	,771	,801	,674
Ölçeğin Tümü Cronbach's Alpha Katsayısı	,928		

Ortaya çıkan bu faktör yapısına göre, alan yazın incelenmek suretiyle her bir faktör için isimlendirme çalışması yürütülmüş, ölçekteki 29., 41., 46., 47., 50. ve 51. maddelerin “sınıfta ilişki yönetimi” ; 9., 13., 15., 27., 48. ve 49. maddelerin “öğretimin yönetimi” ve 4., 34., 35. ve 37. maddelerin ise “öğrenciyi/çevreyi tanıma” adı altında isimlendirilebileceği sonucuna varılmıştır. Birinci faktörde yer alan maddelerin yük değerleri ,609 ile ,739 arasında; ikinci faktörde yer alan maddelerin yük değeri ,499 ile ,753 ve üçüncü faktörde yer alan maddelerin yük değerleri ise ,501 ile ,692 arasında değişmektedir. Buna göre üç faktörlü AÖSYÖ ölçüğünün tüm değerleri nihai ölçekte yer alabilecek özellikte bulunmuştur. Ayrıca “Aday Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Yeterlilikleri” (AÖSYÖ) ölçeğinin güvenilirlik kanıtlarını elde etmek için Cronbach's Alpha katsayısı hesaplanmış ve ,928 sonucu elde edilmiştir.

Açımlayıcı faktör analizine tabi tutulan ve faktör yapısı belirlenen ölçeğin doğrulayıcı faktör analizi ile bu faktör yapısının değerlendirilmesi gerekmektedir (Tuncer, 2012). Doğrulayıcı faktör analizinde değişkenler arasındaki ilişkiye dair daha önceden saptanan bir hipotezin test edilmesi söz konusudur. Doğrulayıcı faktör analizinde araştırmacılar, değişkenlerin faktörlerle ve faktörlerin birbirleriyle olan korelasyonlarının tanımlandığı hipotezleri kurmaya çalışırlar (Tez Yazım Kılavuzu, 2011; Balcı, 2013:75). Bu hipotezler kurulurken, model ile verilerin uyumunu test etmek amacıyla X^2 (Kay-Kare Uyum İyiliği; Chi-Square Goodness of fit), X^2/SD (Kay-Kare/

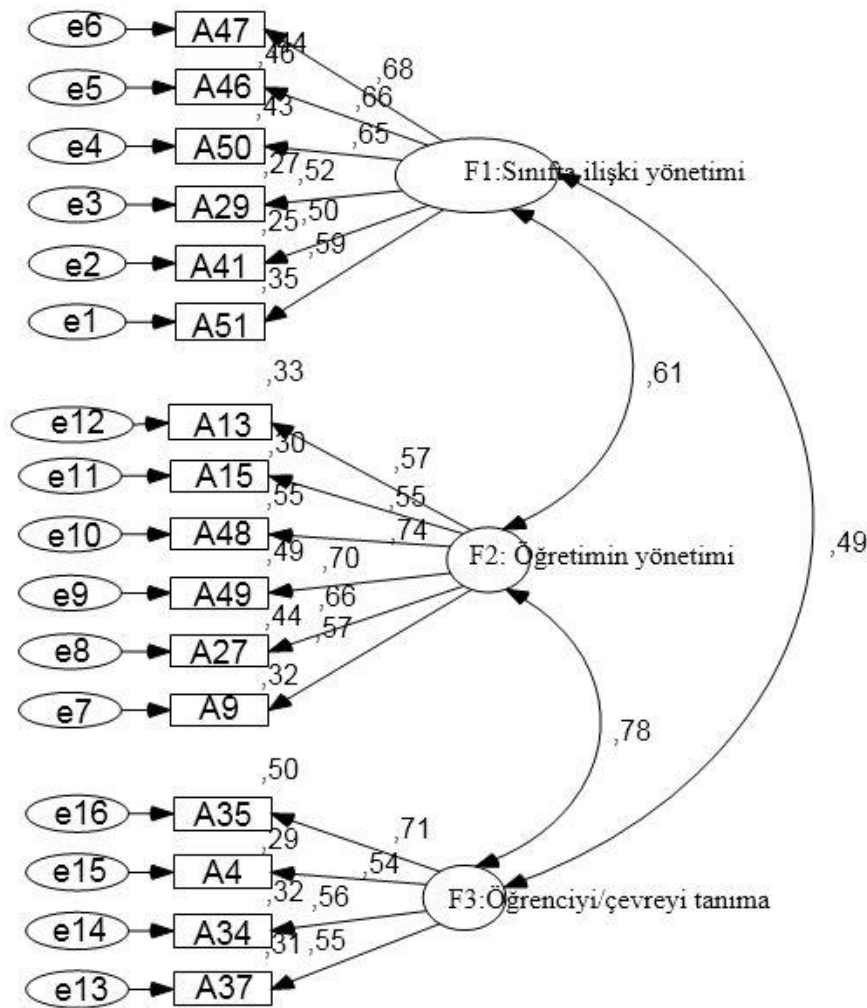
Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 9/2 Winter 2014



Serbestlik Derecesi), uyum indeksleri olarak bilinen uyum iyiliği (Goodness of fit- GFI), Bentler'in karşılaştırmalı uyum indeksi (Comperative Fit Indeks- CFI), ortalama karekök değeri yaklaşımı (Root Mean Squire of Approximation- RMSEA) ve yaklaştırmanın standart ortalama karekök değeri (SRMR) yaygın olarak kullanılmaktadır (Stapleton, 1997).

Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA), Açımlayıcı Faktör Analizi tekniğine göre daha karmaşık bir teknik olup, örtük değişkenler hakkındaki bir kuramın test edilmesi için, araştırmaların ileri aşamalarında kullanılan bir tekniktir (Tabachnick ve Fidell, 2001). Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) daha önce oluşturulmuş bir yapının doğrulanıp doğrulanmayacağını test etmeye yönelik bir analiz olarak tanımlanabilir (Tuncer, 2011). Bayram'ın da (2010) değindiği gibi DFA modelleri genellikle çeşitli gizil yapılar arasındaki ilişkilerin örüntülerini açıklamak amacıyla kullanılırlar. Bu amaçla AÖSY'Y'nin doğrulayıcı faktör analizi yapılmış ve Şekil 1' deki sonuçlara ulaşılmıştır.



Şekil 1. AÖSY'Y Ölçeğinin Doğrulayıcı Faktör Analizi

Ölçeğin üç faktörlü yapısına ilişkin hata ve korelasyon değerleri Şekil 1' de görüldüğü gibidir. Doğrulayıcı Faktör Analizine ait uyum indeksleri ise aşağıda Tablo 3' de verilmiştir.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 9/2 Winter 2014

Tablo 3. AÖSY Y Ölçeğinin Uyum İndeksleri

X ²	SD(df)	X ² /SD	CFI	GFI	AGFI	SRMR	RMSEA
177,883	101	1,761	,911	,902	,868	,00634	,062

Doğrulayıcı Faktör Analizi sonuçlarına göre oluşturulan Tablo 3’den de anlaşılacağı üzere $X^2 = 177,883$, $SD = 101$ ve $p = ,000$ bulunmuştur. Bununla birlikte X^2/SD oranı 1,761, GFI değeri ,902, AGFI değeri ,868 olarak hesaplanmıştır. Ayrıca ölçeğin SRMR değeri ,00634, RMSEA değeri ,062, CFI değeri ise ,911 olarak gözlenmiştir. Bu değerler ölçek boyutlarının uyumluluğunun iyi olduğunu göstermektedir.

Verilerin Analizi

Araştırmanın genel amacı çerçevesinde cevapları aranan alt problemlere yönelik olarak toplanan veriler, önce veri kodlama formlarına işlenmiştir. Daha sonra bilgisayara aktarılan veriler üzerinden gerekli istatistiksel çözümler bir paket programdan yararlanılarak analiz edilmiştir. Verilerin analizinde aritmetik ortalama, standart sapma, vb. betimsel istatistik tekniklerinin yanı sıra, katılımcı görüşlerinin frekans ve yüzdeleri hesaplanmıştır. Ölçekten elde edilen verilerin cinsiyet ve branş değişkenlerine göre karşılaştırılmasında öncelikle normal dağılıma uygunluk testi (Levene Testi) yapılmış ve varyansların homojenliği test edilmiştir. Cinsiyet değişkenine göre dağılımın normal olduğu (homojen olduğu) durumlarda bağımsız gruplar t testi, normal olmadığı durumlarda ise Mann Whitney U testi kullanılmıştır. Branş, mezun oldukları fakülte, görev yaptığı okul türü ve çalıştığı yer değişkenlerine göre yapılan karşılaştırmalarda da normal dağılımın uygunluk testi sonucuna göre dağılımın normal olduğu durumlarda tek yönlü Varyans Analizi (One-way ANOVA), olmadığı durumlarda ise Kruskal Wallis H testleri kullanılmıştır.

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde, araştırmada kullanılan ölçeğin değişkenlerine göre görüşlerin karşılaştırılması ve farklılaşp farklılaşmadığının analizinde elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Araştırmada Kullanılan AÖSY Y Ölçeğine Yönelik Bulgular

Araştırmanın bu boyutundaki veriler cinsiyet, yöneticilik kıdemi, eğitim durumu branş ve görev yaptıkları okul türü değişkenleri açısından karşılaştırılmıştır. Araştırmanın birinci alt amacında “ilkokul/ortaokul ve liselerde görev yapan aday öğretmenlerin, sınıf yönetimi yeterliklerine ilişkin algıları faktörler düzeyinde nedir ve farklılık göstermekte midir? Sorusuna cevap aranmaya çalışılmıştır.

Aday öğretmenlerin faktörlere göre sınıf yönetimi yeterliklerine ilişkin aritmetik ortalamalar ve standart sapmalar Tablo 4’de verilmiştir.

Tablo 4. Aday Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Yeterlikleri Adlı Ölçeğin Faktörlerine Ait İstatistikler

FAKTÖRLER	\bar{x}	SS
1. Sınıfta ilişki yönetimi	4,33	,50
2. Öğretimin yönetimi	4,13	,52
3. Öğrenciyi/çevreyi tanıma	3,91	,65
4. Ölçeğin tamamı	4,15	,45

Aday öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterlikleri adlı ölçeğin faktörlerine yönelik görüşlerinin; “sınıfta ilişki yönetimi” faktöründe ($\bar{x} = 4,33$), “tamamen katılıyorum” düzeyinde

iken, “öğretimin yönetimi” ($\bar{x}=4,13$) ve “öğrenciyi/çevreyi tanıma” ($\bar{x}=3,91$) faktörleri ile ölçeğin tamamında ($\bar{x}=4,15$) “katılıyorum” düzeyinde olduğu görülmektedir.

Araştırmanın ikinci alt amacında, aday öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterliklerine yönelik algıları arasında cinsiyet değişkenine göre anlamlı fark var mıdır? Sorusuna cevap aranmaya çalışılmıştır. Bu hipotezi test etmeye yönelik bağımsız gruplar t testi sonuçları Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9. Aday Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Yeterlikleri Ölçeğinde Cinsiyet Değişkenine Göre Bağımsız Gruplar t- Testi Sonuçları

Levene testi T testi								
Cinsiyet	n	\bar{x}	SS	F	p	SD	t	p
Faktör 1: Sınıfta İlişki Yönetimi								
Erkek	98	4,31	,55	,093	,761	252	-,382	,703
Kadın	156	4,33	,47					
Faktör 2: Öğretimin Yönetimi								
Erkek	98	4,18	,55	,541	,463	252	1,379	,169
Kadın	156	4,09	,49					
Faktör 3: Öğrenciyi/Çevreyi Tanıma								
Erkek		3,98	,62	2,921	,089	252	1,326	,186
Kadın		3,87	,66					
Aday Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Yeterlikleri Ölçeğinin Tamamı								
Erkek	98	4,18	,48	,255	,614	252	,916	,361
Kadın	156	4,13	,42					

Tablo 9’de görüldüğü gibi, AÖSYY ölçeğine yönelik algıları cinsiyet değişkeni açısından karşılaştırılmış ve ölçeğin bütün faktörlerinin ve tamamının dağılımının homojen olduğu gözlenmiştir. Ölçeğin bütün faktörlerinde ve tamamında cinsiyet değişkeni açısından sınıf yönetimi yeterlikleri algıları arasında anlamlı fark çıkmamıştır. Katılımcıların aritmetik ortalamaları incelendiğinde, “sınıfta ilişki yönetimi” alt boyutu hariç diğer alt boyutlarda ve ölçeğin tamamında erkek aday öğretmenlerin, kadın aday öğretmenlere göre sınıf yönetimi yeterlikleri konusunda daha yüksek aritmetik ortalamaya sahip oldukları görülmektedir.

Araştırmanın üçüncü alt amacında aday öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterliklerine yönelik algıları arasında branş değişkenine göre anlamlı fark var mıdır? Sorusuna cevap aranmaya çalışılmıştır. Bu hipotezi test etmeye yönelik olarak yapılan tek yönlü varyans analizi sonuçları Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 10. Aday Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Yeterlilikleri Ölçeğinde Branş Değişkenine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Faktör 1: Sınıfta İlişki Yönetimi									
Branş	n	\bar{X}	VaryansKay	Kar. Top.	SD	Kar. Ort.	F	p	Fark
1 Sosyal Bil.	166	4,32	G. arası	,154	2	,077	,295 ,745		
2 Fen Bil.	53	4,31	G. İçi	65,427	251	,261			
3 Görsel San.	35	4,39	Toplam	65,581	253				
Toplam	254	4,33	Levene: (F= 1,158, p= ,316)						
Faktör 2: Öğretimin Yönetimi									
1 Sosyal Bil.	166	4,09	G. arası	3,068	2	1,534	5,844 ,003		3-1,2
2 Fen Bil.	53	4,06	G. İçi	65,875	251	,262			
3 Görsel San.	35	4,40	Toplam	68,943	253				
Toplam	254	4,13	Levene: (F= 1,337, p= ,264)						
Faktör 3: Öğrenciyi/Çevreyi Tanıma									
1 Sosyal Bil.	166	3,87	G. arası	,833	2	,416	,978 ,377		
2 Fen Bil.	53	3,95	G. İçi	106,827	251	,426			
3 Görsel San.	35	4,03	Toplam	107,660	253				
Toplam	254	3,91	Levene: (F=,974, p=,379)						
Aday Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Yeterlilikleri Ölçeğinin Tamamı									
1 Sosyal Bil.	166	4,12	G. arası	,973	2	,487	2,431 ,090		
2 Fen Bil.	53	4,12	G. İçi	50,263	251	,200			
3 Görsel San.	35	4,30	Toplam	51,236	253				
Toplam	254	4,15	Levene: F= ,962, p= ,383)						

AÖSYY ölçeğine yönelik algılara yönelik yapılan tek yönlü varyans analizinde ölçeğin öğretimin yönetimi boyutunda branş değişkenine göre anlamlı fark bulunmuştur (F=(5,844, p<.05). LSD testine göre Görsel Sanatlar branşındaki aday öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterliklerine ilişkin algıları ile Sosyal Bilimler ve Fen Bilimleri branşlarındaki aday öğretmenlerin algıları arasındaki fark, Görsel Sanatlar branşındaki aday öğretmenlerin lehine gözlenmiştir. Görsel sanatlar branşındaki aday öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterliklerine ilişkin algılarının yüksek çıkmasının nedeni, bu derslerin diğer derslere göre daha interaktif şekilde işlenmesi ile açıklanabilir. Bu öğretmenlerin öğretirken farklı yöntem, teknik, araç, gereç ve materyal kullanmaları öğrencilerin bu derslere daha ilgili olmalarına, el becerisi, psiko-motor beceri isteyen bu derslerin özel yetenek isteyen dersler olması da öğrencilerin performansının yüksek olmasına dolayısıyla da öğretmenlerin de iş doyumunu yaşamalarına, sınıfta ya da diğer eğitim ortamlarında sorun çıkmamasına neden olabilir. Sonuç olarak da bu branşlardaki öğretmenlerin kendilerini daha yeterli hissetmelerine neden olduğu düşünülebilir.

Araştırmanın dördüncü alt amacında aday öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterliklerine yönelik algıları arasında mezun oldukları fakülte değişkenine göre anlamlı fark var mıdır? Sorusuna cevap aranmaya çalışılmıştır. Bu hipotezi test etmeye yönelik olarak yapılan tek yönlü varyans analizi sonuçları Tablo 11’de verilmiştir.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 9/2 Winter 2014



Tablo 11. Aday Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Yeterlikleri Ölçeğinde Mezun Oldukları Fakülte Değişkenine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Faktör 1: Sınıfta İlişki Yönetimi									
Mezun Olunan Fak.	n	\bar{X}	Varyans Kay.	Kar. Top.	SD	Kar. Ort.	F	p	Fark
Eğitim Fak.	173	4,32	G.arası	,164	3	,055			
Fen Fak.	22	4,37	G. İçi	65,416	250	,262			
İnsani ve Sos. Bil.Fak	35	4,35	Toplam	65,581	253		,209 ,890		-
Diğer	24	4,27							
Toplam	254	4,33	Levene: (F= ,950, p= ,417)						
Faktör 2: Öğretimin Yönetimi									
Eğitim Fak.	173	4,14	G.arası	,648	3	,216			
Fen Fak.	22	4,18	G. İçi	68,295	250	,273			
İnsani ve Sos.Bil.Fak	35	4,13	Toplam	68,943	253		,791 ,500		-
Diğer	24	3,97							
Toplam	254	4,13	Levene: (F= ,096, p= ,962)						
Faktör 3: Öğrenciyi/Çevreyi Tanıma									
Eğitim Fak.	173	3,94	G.arası	1,670	3	,557	1,313 ,271		
Fen Fak.	22	4,04	G. İçi	105,980	250	,424			
İnsani ve Sos. Bil. Fak	35	3,75	Toplam	107,660	253				-
Diğer	24	3,81							
Toplam	254	3,91	Levene: (F= ,869, p=,458)						
Aday Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Yeterlikleri Ölçeğinin Tamamı									
Eğitim Fak.	173	4,16	G.arası	,421	3	,140			
Fen Fak.	22	4,22	G. İçi	50,816	250	,203	,690 ,559		
İnsani ve Sos. Bil. Fak	35	4,12	Toplam	51,236	253				-
Diğer	24	4,04							
Toplam	254	4,15	Levene: F= ,062, p=,980)						

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 9/2 Winter 2014



Aday Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Yeterlilikleri ölçeğinin faktörleri ve bütünü için yapılan LSD testine göre mezun olduğu fakülte değişkenine göre aday öğretmenlerin görüşleri arasında anlamlı fark tespit edilmemiştir. Araştırmanın bu bulgusu, farklı fakültelerden mezun olan aday öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterliliklerine ilişkin benzer algılara sahip olduğunu göstermektedir. Bütün alt boyutlarda ve ölçeğin tamamında fen fakültesi mezunu aday öğretmenler, diğer fakültelerden mezun olan aday öğretmenlere göre kendilerini sınıf yönetimi konusunda daha yeterli görmekteyler.

Araştırmanın beşinci alt amacında aday öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterliliklerine yönelik algıları arasında görev yaptıkları okul değişkenine göre anlamlı fark var mıdır? Sorusuna cevap aranmaya çalışılmıştır. Bu hipotezi test etmeye yönelik olarak yapılan tek yönlü varyans analizi sonuçları Tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 12. Aday Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Yeterlilikleri Ölçeğinde Görev Yaptıkları Okul Değişkenine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Faktör 1: Sınıfta İlişki Yönetimi									
Görev Yaptıkları Okul	n	\bar{X}	Varyans Kay.	Kar. Top.	SD	Kar. Ort.	F	p	Fark
İlkokul	48	4,37	G. arası	,403	2	,201			
Ortaokul	139	4,34	G. İçi	65,178	251	,260	,776	,462	
Lise	67	4,26	Toplam	65,581	253				
Toplam	254	4,33		Levene: (F= 3,760, p=,025) K.W.H. (X ² =1,689, p= ,430)					
Faktör 2: Öğretimin Yönetimi									
İlkokul	48	4,21	G. arası	,718	2	,359			
Ortaokul	139	4,14	G. İçi	68,225	251	,272	1,321	,269	
Lise	67	4,05	Toplam	68,943	253				
Toplam	254	4,13		Levene: (F= ,336, p= ,715)					
Faktör 3: Öğrenci/Cevre Tanıma									
İlkokul	48	4,07	G. arası	2,520	2	1,260			
Ortaokul	139	3,92	G. İçi	105,140	251	,419	3,007	,051	
Lise	67	3,77	Toplam	107,660	253				
Toplam	254	3,91		Levene: (F= ,367, p= ,693)					
Aday Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Yeterlilikleri Ölçeğinin Tamamı									
İlkokul	48	4,23	G. arası	,895	2	,448			
Ortaokul	139	4,16	G. İçi	50,341	251	,201	2,232	,109	
Lise	67	4,06	Toplam	51,236	253				
Toplam	254	4,15		Levene: F= ,747, ,p=,475)					

Ölçeğin sınıfta ilişki yönetimi faktöründe, aday öğretmenlerin görüşlerinin homojen biçimde dağılmadığı Levene testi sonuçlarından anlaşıldığından Kruskal Wallis H testi yapılmıştır. Bu test sonucuna göre gruplar arasında anlamlı farkın olmadığı görülmüştür. İlkokuldaki aday öğretmenlerin aritmetik ortalamaları diğer okullardaki aday öğretmenlerin aritmetik

ortalamalarından daha yüksek çıkmıştır. Bu bulgu, ilkokullarda görev yapan öğretmenlerin öğrencilerin gelişim özellikleri gereği onların sosyal, bilişsel, psikolojik, duygusal ve fiziksel özelliklerini daha fazla dikkate almalarının, daha ilgili, yakın, samimi davranmaları, istek ve ihtiyaçlarını daha yakından takip etmelerinin ve mesleğin doğası gereği öğrencilerle daha fazla bir arada bulunmalarının ve bu yaş grubundaki öğrencilerin de sınıf yönetimi konusunda daha kontrol edilebilir özelliklere sahip olmalarının sonucu olarak, ilkokulda görev yapan aday öğretmenlerin kendilerini daha yeterli algılamış olabilecekleri sonucuna götürmektedir.

Aday Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Yeterlikleri Ölçeğinin tamamında ve diğer faktörlerde “görev yapılan okul türü” değişkenine göre, aday öğretmenlerin görüşleri arasında anlamlı fark bulunmamıştır. Araştırmanın altıncı alt amacında aday öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterliklerine yönelik algıları arasında “çalıştıkları yer” değişkenine göre anlamlı fark var mıdır? Sorusuna cevap aranmaya çalışılmıştır. Bu hipotezi test etmeye yönelik olarak yapılan tek yönlü varyans analizi sonuçları Tablo 13’de verilmiştir.

Tablo 13. Aday Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Yeterlikleri Ölçeğinde Çalıştıkları Yer Değişkenine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Faktör 1: Sınıfta İlişki Yönetimi									
Çalıştığı Yer	n		Varyans Kay.	Kar. Top.	SD	Kar. Ort.	F	p	Fark
İl Merkezi	77	4,35	G. arası	,051	2	,026			
İlçe Merkezi	91	4,32	G. İçi	65,529	251	,261	,098	,906	
Köy	86	4,31	Toplam	65,581	253				
Toplam	254	4,33	Levene: (F= 1,065, p= ,346)						
Faktör 2: Öğretimin Yönetimi									
İl Merkezi	77	4,06	G. arası	,558	2	,279			
İlçe Merkezi	91	4,10	G. İçi	68,384	251	,272	5,174	,006	
Köy	86	4,13	Toplam	68,943	253				
Toplam	254	4,13	Levene: (F=,733, p= ,482)						
Faktör 3: Öğrenciyi/Çevreyi Tanıma									
İl Merkezi	77	3,74	G. arası	4,262	2	2,131			
İlçe Merkezi	91	4,06	G. İçi	103,397	251	,412	1,025	,360	
Köy	86	3,91	Toplam	107,660	253				
Toplam	254	3,91	Levene: (F= 2,171, p= ,116)						
Aday Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Yeterlikleri Ölçeğinin Tamamı									
İl Merkezi	77	4,09	G. arası	,547	2	,273			
İlçe Merkezi	91	4,20	G. İçi	50,690	251	,202			
Köy	86	4,14	Toplam	51,236	253		1,354	,260	
Toplam	254	4,15	Levene: F= ,668, p= ,514)						

Aday öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterlikleri ölçeğine yönelik görüşler sonucu yapılan tek yönlü varyans analizinde, ölçeğin diğer faktörlerinde ve ölçeğin tamamında çalıştıkları yer değişkeni açısından anlamlı fark bulunmamıştır. Araştırmanın bu bulgusuna göre, sınıfta ilişki

yönetimi alt boyutunda il merkezinde çalışan aday öğretmenler, öğretimin yönetimi alt boyutunda ise köyde çalışan aday öğretmenler sınıfta kendilerini daha yeterli görmektedirler. Öğrenciyi/çevreyi tanıma alt boyutunda ve ölçeğin tamamında ilçe merkezinde çalışan aday öğretmenler kendilerini sınıfta daha yeterli gördükleri tespit edilmiştir. Köy ve ilçelerde aday öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterliklerinin daha yüksek çıkmasına, bu yerleşim yerlerindeki sınıflarda öğrenci sayısının az olması, aileden, çevreden ve öğretmenden kaynaklanan tutum ve davranışlar nedeniyle öğrencilerin daha utangaç, çekingen özellikleri neden olmuş olabilir.

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Sınıf yönetimi, çok yönlü ve uzun çabalar isteyen bir iştir. Sınıfta öğrenme ortamının ve yaşantılarının düzenlenmesi ve yönetilmesi, öğretmenlerin sorumluluğu olarak kabul edilmektedir. Sınıflardaki süreçlerin ve programın yöneticisi olarak kabul edilen öğretmenlerden, öğretim hedeflerini gerçekleştirebilmek amacıyla bu ortamda bulunan her türlü madde ve insan kaynağını etkili bir şekilde yönlendirilebilmesi ve yönetilebilmesi beklenmektedir (Balcı 1993; Aydın, 1998). Beklentilere dayalı olarak gündeme gelen öğretmenin yönetsel rolleri, sınıf yönetimi alanının ortaya çıkmasına yol açmıştır (Baloğlu, 2001). Sınıf yönetimi ona etki eden öğretmen, öğrenci, okul programı, öğrenme ortamı, okulun yönetim yapısı, aile ve çevre değişkenlerine göre farklı uygulama alanı bulabilmektedir (Gülşen ve diğerleri, 2010).

Öğretmenlik mesleğine yeni başlayan bir öğretmenin hizmet öncesinde aldığı eğitim ağırlıklı olarak teorik düzeyde gerçekleşmektedir. Oysa öğretmenlik, teorik bilgi birikiminin yanında uygulamaya dayalı deneyim ve yaşantı ile bir bütünlük gösteren; sanatsal, sosyal ve liderlik boyutları ağırlıkta olan bir meslektir. Bu bakımdan, mesleğe yeni başlayan öğretmenlerin ilk yılını ifade eden adaylık süreci uygulamaya dayalı etkin ve işlevsel bir planlama ile yeterli deneyim ve beceri kazandıracak nitelikte olmalıdır (Ekinci, 2010:65). Bir öğretmen sınıf yönetimi davranışına ilişkin olarak kendi performansını yeterli görüyor olabilir, ama gerçekte ortaya koyduğu performans yetersiz olabilir. Bunun tersi de söz konusu olabilir. Örneğin mükemmeliyetçi ve sürekli daha iyinin arayışında olan bir kişi performansını yeterli görmeyebilir. Bu nedenle ölçtüğümüz yeterliğin algısal bir durum olduğu, kişinin gerçek performansının düzeyiyle tam olarak tutarlı olmayabileceği söylenebilir (Leithwood, 2007; Akt: Kurt, 2012:199). Birçok çalışmanın sonucunda öğretmenlerin yeterlik hissi ile öğrenci başarısı arasında olumlu ilişki olduğu bulunmuştur (Bandura, 1993; Goddard, 2001, Goddard ve arkadaşları, 2000; Akt: Kurt, 2012). Birçok olumlu öğretim uygulamaları için de yeterlik hissini anlamlı bir yordayıcı olabileceği belirtilmektedir (Goddard ve arkadaşları, 2004; Akt: Kurt, 2012). Öğrencilerin başarılı olması bakımından öğretmenin sınıf yönetiminde sergilediği performansı oldukça önemlidir. Dolayısıyla, etkili sınıf yönetimi, öğretimin kalitesini doğrudan etkilemektedir (Çakmak ve diğerleri, 2008). Günümüzde iyi bir öğretmenin sahip olması gereken önemli niteliklerden biri sınıf yönetimi alanında yeterli olmasıdır (Şentürk ve Oral, 2008: 2).

Araştırma sonuçlarına göre; aday öğretmenler, ölçeğin “sınıfta ilişki yönetimi” faktöründe kendilerini diğer faktörlere göre daha yeterli görürken, “öğretimin yönetimi”, “öğrenciyi/çevreyi tanıma” faktörlerinde ve ölçeğin tamamında ise daha az yeterli görmektedirler. Aday öğretmenler, “öğretimin yönetimi” boyutundaki altı maddeden beşinde; “Öğrencilerin kendilerini zihinsel ve ruhsal olarak derse hazır hissetmelerini sağlamada yeterli olduğumu düşünüyorum”, “Öğretim sürecinde sınıftaki istenmeyen öğrenci davranışlarını engellemek için uygun olan sınıf yönetim modellerini kullanmada yeterli olduğumu düşünüyorum”, “Sınıftaki öğrenci davranışlarının sonuçlarını değerlendirip hatalı olanları düzeltmede yeterli olduğumu düşünüyorum”, “Öğrencilerin ilgi, istek ve gereksinmelerini dikkate alarak dersi işlemede yeterli olduğumu düşünüyorum” ve “Çeşitli öğretim stratejilerinden, yöntem ve tekniklerden öğretimde yararlanmada yeterli olduğumu düşünüyorum” maddelerine ilişkin yeterliklerinin daha düşük olduğu sonucuna varılmıştır. Diğer

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 9/2 Winter 2014



madde olan “Dersleri, kazanıma uygun materyal ve öğretim teknolojilerini kullanarak işlemede yeterli olduğumu düşünüyorum” maddesine ilişkin yeterliklerinin ise daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır.

Aday öğretmenler, “öğrenciyi/çevreyi tanıma” boyutundaki dört maddeden üçünde “Öğrencilerin aileleriyle etkin biçimde iletişim kurarak öğrencileri her yönüyle tanıyıp rehberlik yapmada yeterli olduğumu düşünüyorum”, “Çevrenin okuldan ve öğretmenden ne beklediğini araştırmada yeterli olduğumu düşünüyorum” ve “sınıfın oturma düzenini, öğrencilerin isteklerini de göz önüne alarak sağlamada yeterli olduğumu düşünüyorum” maddelerine ilişkin yeterliklerinin daha düşük olduğu, “sınıf tartışmalarında ve eleştirilerde kırıncı olmamaya dikkat etmede yeterli olduğumu düşünüyorum” maddesine ilişkin yeterliklerinin ise daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır.

Demirtaş (2012) tarafından yapılan, sınıf öğretmenliğindeki öğrencilerinin kendi sınıf yönetimi yeterlik düzeylerini ölçtüğü çalışmada, öğrenciler kendilerini “çok yüksek” düzeyde yeterli algılamaktadırlar. Bu araştırma ile yazar tarafından yapılan araştırma sonuçları benzerlik göstermektedir. Ancak İlgar (2007) tarafından yapılan araştırma sonucunda sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri yönünden kendilerini yetersiz gördükleri tespit edilmiştir. Ayrıca Kuşuoğlu (2005) tarafından yapılan araştırmada sınıf öğretmenliği bölümü mezunu aday öğretmenlerin kendilerini, sınıf yönetimi alanında “orta” düzeyde yeterli algılamaktadırlar. Gündüz (2001) tarafından yapılan çalışmada ise, müfettiş görüşlerine göre, öğretmenlerin, sınıf ortamlarının düzenlenmesi ve yönetilmesi alanındaki yeterliliklerinin “orta” düzey ve altında olduğu belirlenmiştir. Bu araştırma sonuçları ile yazar tarafından yapılan araştırma sonuçları benzerlik göstermemektedir.

Ölçeğin tamamında ve diğer faktörlerde “cinsiyet” değişkenine göre aday öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterliklerine ilişkin algıları arasında anlamlı fark tespit edilmemiştir. Köse (2010) araştırmasında, öğretmen adaylarının sınıf yönetimine yönelik görüşleri cinsiyetlerine göre değişmemektedir, sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca Kuşuoğlu (2005) tarafından yapılan çalışmada, sınıf öğretmenliği öğrencilerinin kendi algılarına göre, sınıf yönetimi yeterlikleri açısından cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öksüz ve diğerleri (2011) tarafından yapılan çalışmada sınıf öğretmeni adaylarının sınıf yönetimine ilişkin algılarında cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık bulunmamıştır. Korkut ve Babaoğlu (2010) tarafından yapılan araştırma sonucunda, sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerinin bütün boyutlardaki algıları, cinsiyet değişkenine göre farklılaşmamaktadır. Bu araştırma sonuçları ile yazar tarafından yapılan araştırma sonuçları benzerlik göstermektedir. İlgar (2007) tarafından yapılan çalışmada bayan öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri puanları erkek öğretmenlerin puanlarından anlamlı düzeyde yüksek çıkmıştır. Demirtaş (2012) tarafından yapılan araştırma sonucunda, kadın sınıf öğretmenliğinde öğrenim gören öğrencilerin sınıf yönetimi yeterlilik algıları erkek öğrencilerden daha yüksek çıkmıştır. Bu araştırma sonuçları ile yazar tarafından yapılan araştırma sonuçları benzerlik göstermemektedir.

Dilci (2012) tarafından yapılan araştırmaya göre, sınıf öğretmenleri öğretme ve öğrenme sürecine ilişkin yeterlikleri bakımından, erkek sınıf öğretmenleri kendilerini kadın öğretmenlere göre daha yeterli hissetmektedirler. Bu sonuçla yazar tarafından yapılan araştırmanın “öğretim yönetimi” boyutundaki sonuçlar benzerlik göstermemektedir. Yazar tarafından yapılan araştırmada erkek aday öğretmenler ile kadın aday öğretmenlerin algıları arasında “öğretim yönetimi” boyutunda fark bulunmamıştır.

Ölçeğin tamamında ve diğer faktörlerde “mezun olduğu fakülte” değişkenine göre aday öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterliklerine ilişkin algıları arasında anlamlı fark tespit edilmemiştir. Bu çalışmanın sonuçlarına paralel olarak Özgan ve diğerleri (2011) tarafından yapılan çalışmada da ilköğretim okulu öğretmenlerinin sınıf yönetimine ilişkin algılarında mezuniyet değişkenine göre

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 9/2 Winter 2014



beceri bazında anlamlı fark bulunmamıştır. Karacaoğlu (2009) tarafından yapılan çalışmanın sonucunda, eğitim fakültesi mezunu öğretmenlerin, sınıf içi öğretmen yeterlikleri konusundaki gözlem puanları, başka fakülte mezunu öğretmenlerin sınıf içi öğretmen yeterlikleri konusundaki gözlem puanlarından daha yeterli bulunmuştur. Bu sonuçla yazar tarafından yapılan araştırmanın sonuçları arasında benzerlik bulunmamaktadır.

Ölçeğinin tamamında ve diğer faktörlerde “çalıştıkları yer” ve “okul türü” değişkenlerine göre aday öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterliklerine ilişkin algıları arasında anlamlı fark tespit edilmemiştir. Korkut ve Babaoğlu (2010) tarafından yapılan araştırma sonucunda ise, sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerinin bütün boyutlardaki algılarının, buldukları yerleşim yerlerine göre farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu çalışma sonuçlarıyla yazar tarafından yapılan araştırma sonuçları örtüşmemektedir.

AÖSYY ölçeğinin “öğretimin yönetimi” boyutunda “branş” değişkenine göre anlamlı fark bulunmuştur. Görsel Sanatlar branşındaki aday öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterliklerine ilişkin algıları, Sosyal Bilimler ve Fen Bilimleri branşlarındaki aday öğretmenlerin algılarından daha yüksektir. Karacaoğlu (2009) tarafından yapılan sınıf içi öğretmen yeterlikleri adlı çalışmanın sonucuna göre ise, gözlem puanlarına göre öğretmenlerin sınıf içi yeterlikleri ile branşları arasında bir ilişkinin olmadığı sonucuna varılmıştır. Bu çalışmalar arasında paralellik bulunmamaktadır. Ilgar (2007) da çalışmasında, sınıf ve yabancı dil öğretmenlerinin, sınıf yönetimi becerileri puanı diğerlerinden anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Çubukçu ve Girmen (2008) tarafından yapılan çalışmada, sınıf yönetimi becerileri ölçeğinin “sınıfta iletişim” becerileri boyutunda, branş öğretmenlerinin kendilerini sınıf öğretmenlerine göre daha etkin gördükleri ortaya çıkmıştır. Günay (2003) tarafından yapılan çalışmada ise, sınıf öğretmenlerinin kendi iletişim becerilerine ilişkin algıları çok olumlu çıkmıştır. Bu sonuçlarla yazar tarafından yapılan araştırmanın “sınıfta ilişki yönetimi” boyutundaki sonuçlar benzerlik göstermemektedir. Bu boyutta çeşitli branşlardaki öğretmenlerin algıları arasında fark bulunmamıştır.

ÖNERİLER

Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir.

1. Araştırmada aday öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterliklerini ölçmek için kullanılan ölçekteki “öğrencilerin aileleriyle etkin biçimde iletişim kurarak öğrencileri her yönüyle tanıyıp rehberlik yapma” ve “çevrenin okuldan ve öğretmenden ne beklediğini araştırma” maddeleri ile ilgili yeterlik düzeyleri diğer maddelere göre daha düşüktür. Bu nedenle bu konularla ilgili olarak hizmet içi eğitim uygulamalarına gidilebilir.

2. Öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterliklerini fark edebilmeleri için, birbirlerinin derslerini izlemelerine, meslektaş koçluğunu sağlayıcı, öğretmenler arası işbirliğini teşvik eden uygulamalara yer verilebilir.

3. Aday öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterlikleri arasında en düşük düzeyde puanlanan yeterlik boyutu öğrenciyi/çevreyi tanıma yeterlik boyutudur. Sınıf disiplinini veya düzenini sağlayabilmek, öğrencilerin dikkatlerini dersin içerik bilgisine yoğunlaştırabilmek ve sürdürülebilmek için öğretmenlerin öğrencilerin kişisel özelliklerini, bilişsel giriş davranışlarını, duyuşsal giriş özelliklerini, sınıf yönetimini ve okul yönetimini etkileyen çevre güç yapısını tanımaya önem vermeleri gerekir.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 9/2 Winter 2014



KAYNAKÇA

- AKIN, D. (2011). *Temel Kavramlar ve Sınıf Yönetiminin Kapsamı*. C. Gülşen, (Ed.), Kuram ve Uygulamada Sınıf Yönetimi (2. Baskı) İçinde (1-15). Ankara: Anı Yayıncılık.
- ARI, R. VE SABAN, A. (2000). *Sınıf Yönetimi*. Konya: Mikro Dizgi.
- AYDIN, A. (1998). *Sınıf Yönetimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- BALCI, A. (2003). *Örgütsel Sosyalleşme: Kuram, Strateji ve Taktikler*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- BALCI, K. (2013). *Öğretmen Adaylarının Bilgi Okur Yazarlık Başarısı, Bilgisayar Öz Yeterlik ve Bilgi Okuryazarlık Öz Yeterlik Düzeyleri Arasındaki İlişki*. Fırat Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- BALOĞLU, N. (2001). *Etkili Sınıf Yönetimi*. Ankara: Baran Ofset.
- BAYRAM, N. (2010). *Yapısal Eşitlik Modellemesine Giriş. Amos Uygulamaları*. Bursa: Ezgi Kitabevi.
- BÜYÜKÖZTÜRK, Ş. (2002). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. Ankara: Pegem Akademi.
- CAFOĞLU, Z. (2007). *Sınıf Yönetimi*. Ankara: Grafiker Yayıncılık.
- ÇAKMAK, M., KAYABAŞI, Y. VE ERCAN, L. (2008). Öğretmen Adaylarının Sınıf Yönetimi Stratejilerine Yönelik Görüşleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı:35, s:53-64.
- ÇUBUKÇU, Z. VE GİRMEN P. (2008). Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Becerilerine İlişkin Görüşleri, Sayı 44: 123-142, Ahmet Yesevi Üniversitesi.
- DEMİRTAŞ, Z. (2012). *Sınıf Öğretmenliği Öğrencilerinin Algılarına Göre Kendi Sınıf Yönetimi Yeterlik Düzeyleri*. e-Journal of New World Sciences Academy NWSA-Education Sciences, 1C0503, 7, (1), 380-388.
- DEMİRTAŞ, Z. KAHVECİ, G. (2010). Öğrenci Algılarına Göre 4. ve 5. Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yeterlikleri. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15, 18-29.
- DİLCİ, T. (2012). *Sınıf Öğretmenlerinin Öğrenme ve Öğretme Sürecine İlişkin Yeterlilik Algıları*. Millî eğitim, sayı 194, bahar/2012.
- DURAN, E., SEZGİN F. VE ÇOBAN O. (2011). *Aday Sınıf Öğretmenlerinin Uyum ve Sosyalleşme Sürecinin İncelenmesi*, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Dumlupınar Üniversitesi, Sayı 31.
- EKİNCİ, A. (2010). Aday Öğretmenlerin İş Başında Yetiştirilmesinde Okul Müdürlerinin Rolü. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15, 63-77.
- FİDAN, N VE ERDEN, M. (1994). *Eğitime Giriş*. 5. Baskı. Ankara: Meteksan Matbaacılık.
- GÜLŞEN, C., BOSTANCI, A., AKAN, D., YOLCU, H., AYDOĞAN, İ., HELVACI, M., GÖKYER, N., AKBAŞLI, S., (2010). *Kuram ve Uygulamada Sınıf Yönetimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 9/2 Winter 2014



- GÜNAY, K. (2003). *Sınıf Yönetiminde Öğretmenlerin İletişim Becerilerinin Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- GÜNDÜZ, Y. (2001). *Öğretmenlerin Sınıf Yönetimindeki Yeterlilikleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- GÖKÇE, E. (1999). *İlköğretim Öğretmenlerinin Yeterlilikleri: Ankara'daki İlköğretim Okulu Öğretmenleri Üzerinde Yapılan Bir Araştırma*. Yayınlanmamış doktora tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- HACIOĞLU, F. (1991). Öğretmen Adaylarına Öğretmen Niteliği Kazandırmada Öğretmen Uygulamalarının işlevi. *İstanbul: Eğitimde Arayışlar I.Sempozyum Bildiri Metinleri*.
- İLGAR, L. (2007). *İlköğretim Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Becerileri Üzerine Bir Araştırma*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. S.12-13.
- JONES, V. VE JONES, L. (2004). *Comprehensive Classroom Management*. Creating Communities Of Support and Solving Problems. (Seventh Edition). Pearson.
- KAHYAOĞLU, M. VE YANGIN, M. (2007). İlköğretim Öğretmen Adaylarının Mesleki Öz yeterliliklerine İlişkin Görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 15(1), 73-84.
- KARACAOĞLU, Ö. C. (2009). Öğretmenlerin Sınıf İçi Yeterliliklerine İlişkin Bir Araştırma (Ankara İli Örneği). *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*. C.8 S.30 (062-078).
- KARASAR, N. (2003). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Nobel Yayın Dağıtım,12. Baskı, Ankara.
- KAVCAR, C. (1982). Tarihe Karışan Bir Öğretmen Modeli: Yüksek Öğretmen Okulu. *Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15 (1), 197-214.
- KORKUT, K. VE BABAOĞLAN, E. (2010). Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Becerisi. *Dumlupınar Üniversitesi. Sosyal Bilimler Dergisi*. Sayı:26.
- KÖSE E. Ö. (2010). Sınıf Yönetimine Yönelik Öğretmen Adaylarının Görüşleri. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 39, 20-27.
- KÖYMEN, Ü. (1991). Nitelikli Öğretmen Yetiştirme Modeli. *İstanbul: Eğitimde Arayışlar I. Sempozyum Bildiri Metinleri*.
- KUĞUOĞLU, İ. H.(2005). Sınıf Öğretmenliği bölümü Mezunu Aday Öğretmenlerin Kendi Algılamalarına Göre Sınıf Yönetimi Alanındaki Yeterliliklerine dair Görüşleri ve Öneriler. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*. Sayı: 11.
- KURT, T. (2012). Öğretmenlerin Öz Yeterlik Ve Kolektif Yeterlik Algıları. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*.10(2), 195-227.
- LEMLECH, J. K. (1995). *Becoming A Professional Leader*. New York: Scholastic.
- MARZANO, R. J. VE MARZANO, J. S. (2003). *The Key To Classroom Management*. Educational Leadership. 61 (1). 6-18.
- MEB. (2013). *Ulusal Öğretmenlik Strateji Belgesi*. Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü. <http://www.memurlar.net/haber/373146/> Erişim tarihi: 20.05.2013
- MEB. (2002). *Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü. Öğretmen Yeterlilikleri*. Ankara: MEB Yayınları.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 9/2 Winter 2014



- MEB. (1995). Milli Eğitim Bakanlığı Aday Memurların Yetiştirilmesine İlişkin Yönetmelik. *Tebliğler Dergisi*. Sayı: 2423.
- Milli Eğitim Temel Kanunu, (1973). (1739 S.K.), Md. 43.
- ÖKSÜZ Y, ÇEVİK C, BABA M, GÜVEN E, (2011). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Sınıf Yönetimine İlişkin Algılarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 30(2), 99-113.
- ÖZDEMİR, S. VE YALIN, H.İ. (2000). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*. Geliştirilmiş Üçüncü Basım. Ankara: Nobel Yayıncılık Dağıtım.
- ÖZGAN, H., YİĞİT, C., AYDIN, Z. VE KÜLLÜK M. C. (2011). *İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimine İlişkin Algılarının İncelenmesi ve Karşılaştırılması*. Sos. Bil. D. 10(1):615- 635.
- SEZGİN, İ. (2002). *Öğretmen Eğitiminde Gelişmeler Ve Sorunlar*. *Çağdaş Eğitim*, 293, 6-8.
- STAPLETON, C. D. (1997). Basic concepts in exploratory factor analysis (EFA) as a tool to evaluate corevalidity: A right-brained approach. Texas A& M University. <http://ericae.net/ft/tamu/Efa.htm>, Erişim Tarihi: Mayıs 2013
- ŞENTÜRK, H. VE ORAL, B. (2008). Türkiye’de Sınıf Yönetimi ile ilgili Yapılan Bazı Araştırmaların Değerlendirilmesi. *Elektronik Sosyal Bilgiler Dergisi*, 7(26), 1-26.
- TABACHNICK, G. B. VE FIDELL, S. L. (2001). *Using multivariate statistics, fourth edition*. Allynand Bacon, A Pearson Company.
- TUNCER, M. (2011). *Ergen Gelecek Beklentileri Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması*. Turkish Studies. International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic. Volume 6/3. P. 1265-1275.
- TUNCER, M. (2012). *The Development of Data Waste (D-Waste) Scale Toward for Computer Users*. International Online Journal of Educational Sciences, 4 (3), 727-737.
- TÜRNÜKLÜ, A. (2000). Türk ve İngiliz İlköğretim Öğretmenlerinin Sınıf İçi Davranış Yönetim Stratejilerinin Karşılaştırılması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 6 (23), 449-466.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 9/2 Winter 2014

